

Fredsforskare presenterar 50 lärdomar till FN

Forskare vid institutionen för freds- och konfliktforskare har dragit närmare 50 lärdomar för FN:s medlingsarbete i en serie rapporter som nu överlämnats till FN. Vid två olika seminarier i FN-huset i New York kunde forskarna presentera fyra rapporter till FN-handläggare, praktiker och forskare för ett par dagar sedan.

Tre rapporter gäller speciella fredsavtal och en är mer övergripande. De avtal som studeras är Dayton-avtalet om Bosnien från 1995, fredsavtalet i Liberia 2003 och avtalet i Nord-Sydkonflikten i Sudan 2005. Krigen har upphört mellan de tidigare stridande parterna i alla konflikterna även om osäkerheten nu är stor om situationen i Sudan.

Frågor som tas upp i en analys av Dayton-avtalet från 1995 gäller om det bidragit till försoning i Bosnien. Författaren fil.dr. *Roland Kostic* anser att avtalet inte lyckats lösa landets grundläggande problem och försummat att ta till sig tidigare former av konfliktlösning. Kostic pekar också på svårigheten att samordna de olika medlarna. Han menar att friktionerna mellan USA och Europa, mellan civila och militära aspekter och mellan den amerikanska presidenten och kongressen påverkade avtalet.

Fil.dr. *Desirée Nilsson* har undersökt hur säkerheten kunde förbättras i Liberia efter avtalet från 2003. Hon betonar vikten av det civila samhällets roll i avtalets genomförande. Det var också centralt att påtagliga förbättringar av säkerheten kunde ses direkt efter avtalet. Avrustningen av soldaterna stötte på oväntade problem. Över 100 000 registrerade sig som stridande och fick del av det särskilda biståndet samtidigt som endas 27 000 vapen lämnades in och få resurser fanns kvar till rehabilitering av soldaterna.

Doktoranden *Johan Brosché* visar att avtalet om konflikten i södra Sudan skapade en nationell regering som nu arbetat i närmare fem år men av många uppfattas som tillfällig. Risken är stor att södra Sudan kommer att rösta för en självständig stat 2011. Detta har påverkat norra sidans vilja att fullt ut genomföra avtalet. Brosché undrar därför om det verkligen var en bra lösning att ge en enhet rätten till utträde. Våldet i södra Sudan tycks emellertid vara i tilltagande. Vissa frågor om gränsdragningar har dock kunnat lösas.

I en separat rapport drar professor *Peter Wallensteen* och dr *Mikael Eriksson* generella slutsatser som pekar på svåra frågor som varje medlare måste ställa sig. Hur detaljerat ska ett avtal vara? När ska frågor om krigsbrott tas upp? Vilken är ett avtals juridiska ställning? Hur kan man öka antalet kvinnor i förhandlingsdelegationerna? Hur kan man stärka medlingens ställning i FN och hos medlemsstaterna? Författaren ger också rekommendationer och exempel på möjliga lösningar.

Mottagaren av rapporten, *Chris Coleman*, som är chef över FN:s nyinrättade enhet för medlingsstöd (Mediation Support Unit) uttryckte sin tillfredsställelse med att rekommendationerna dels var föreskrivande om vad som borde göras, dels pekade på frågor som varje medlare behöver ställa sig.